

Center za usposabljanje, vzgojo in izobraževanje
Janeza Levca Ljubljana

MLADOSTNIKI S POSEBNIMI POTREBAMI OB PREHODU IZ ŠOLE NA TRG DELA - ZAPOSLOTIVENI CENTER „JANEZ DELA“

Irena Nose

Matej Rovšek

Po podatkih Ministrstva za šolstvo in šport (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju, 2011) so skoraj vsi dijaki, ki imajo lažjo motnjo v duševnem razvoju, vključeni v programe nižjega poklicnega izobraževanja (NPI).

V Domu Centra Janeza Levca Ljubljana so vključeni dijaki, ki obiskujejo programe NPI in zaradi oddaljenosti doma od šole potrebujejo bivanje v kraju šolanja.

Prvi dijak je v Domu bival v šolskem letu 1984/85 od takrat pa se je število dijakov neprestano povečevalo.

V šolskem letu 2013/14 v Domu biva 80% dijakov in 20% učencev.

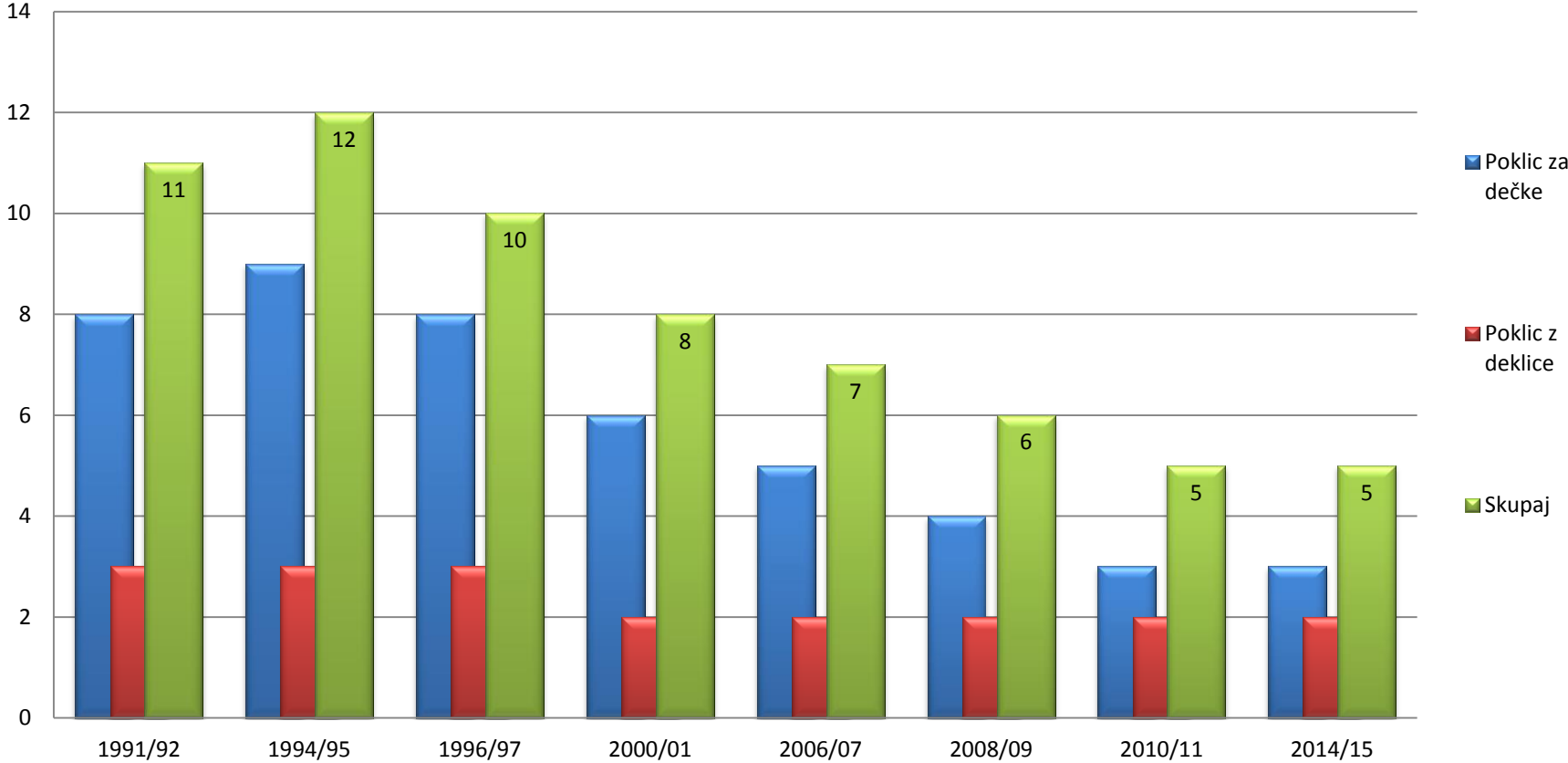

**1. Spremembe in posebnosti , ki so zaznamovale
izobraževanje dijakov z LMDR v obdobji
od1991/92 do 2013/14.**

1. Izbor poklicev, za katere so se lahko odločali absolventi OŠPP, se je spreminjal.

Tabela 1: Prikaz št. poklicev za dečke in deklice za katere so se lahko odločali absolventi OŠPP na ljubljanskem področju v letih: 1991/92, 1994/95, 1996/96, 2000/01, 2006/07, 2008/09, 2010/11, 2014/2015.

Primerjava:

šol leto 2014 /15 in 1994/95

V šolskem letu 2014/15 so bili razpisani naslednji programi:

1. pomočnik pri tehnologiji gradnje
2. pomočnik v tehnoloških procesih
3. preoblikovalec tekstila
4. obdelovalec lesa
5. pomočnik v biotehnikih in oskrbi

V šolskem letu 1994/95 so se učenci po zaključku OŠPP ZUJL izobraževali v programih:

1. obdelovalec lesa
2. obdelovalec kovin
3. zidar za zidanje in ometavanje
4. polagalec keramičnih oblog
5. upravljalec gradbene mehanizacije
6. pomožna šivilja
7. živilski del. – v pekarstvu
8. živilski del.- v mesarstvu
9. živilski del.- v slaščičarstvu
10. pomožni pletilec
11. monter električnih omrežij in instalacij
12. tesar opažev

2. Spreminjanje poimenovanja programov/ poklicev:

- pomožna šivilja - pomočnik konfektionarja - preoblikovalec tekstila
- živilski del. – pek , slaščičar - pomočnik peka in slaščičarja - pomočnik v biotehniki in oskrbi

3. Ukinjeni programi :

- pomožni galanterist
- pomočnik električarja
- pomožni pletilec
- živilski del.- v mesarstvu
- bolničar.

4. Trajanje programov:

Trajanje izobraževanja se je spreminjalo : 2 leti - 2,5 - 2 leti

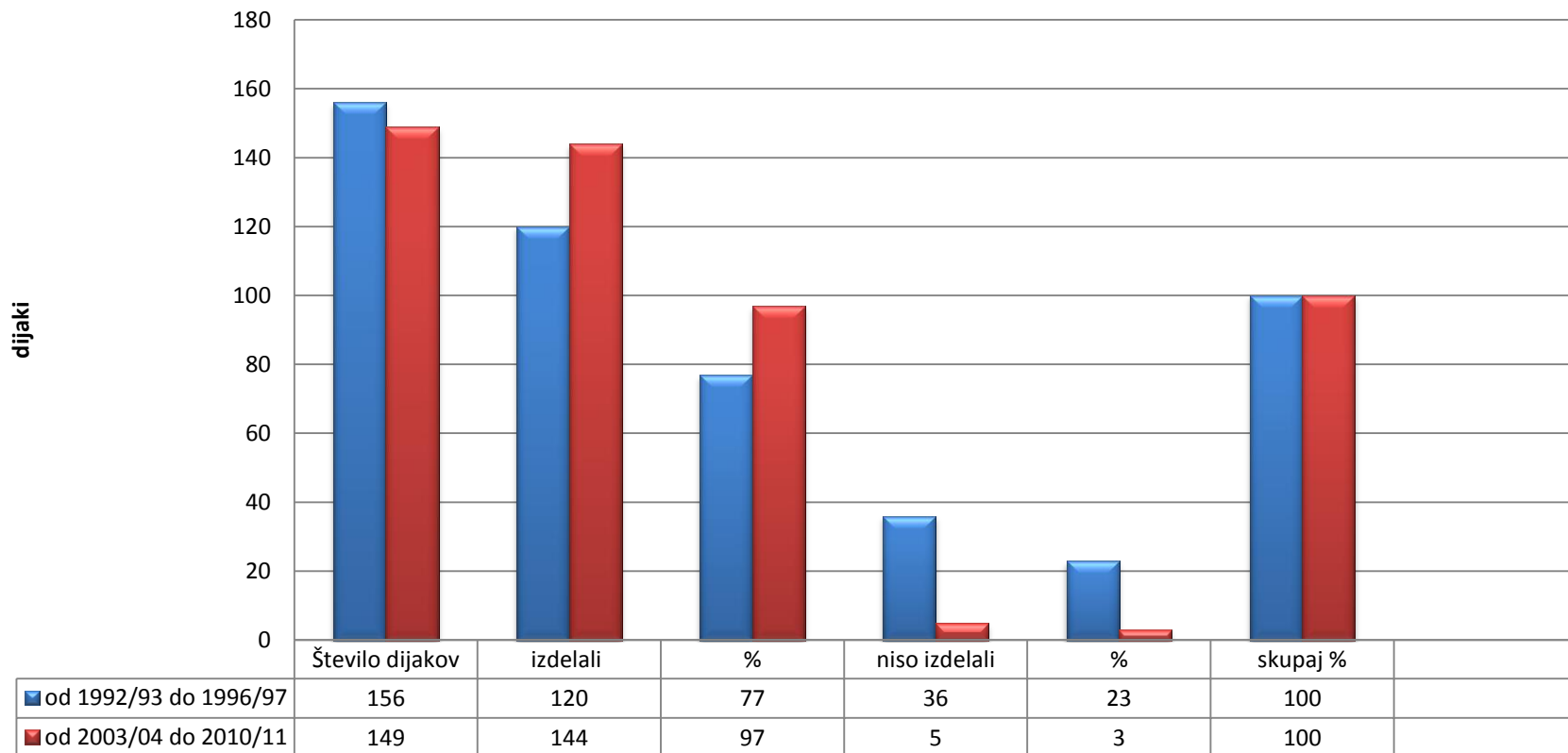
5. Posebnosti :

Učitelji za splošne predmete so bili **defektologi** (Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar)

6. Šolska uspešnost:

Tabela 2: Uspešnost dijakov, ki so končali OŠPP, v srednjih šolah ljubljanske regije v letih od 1992/93 do 1996/97 in od 2003/04 do 2010/11

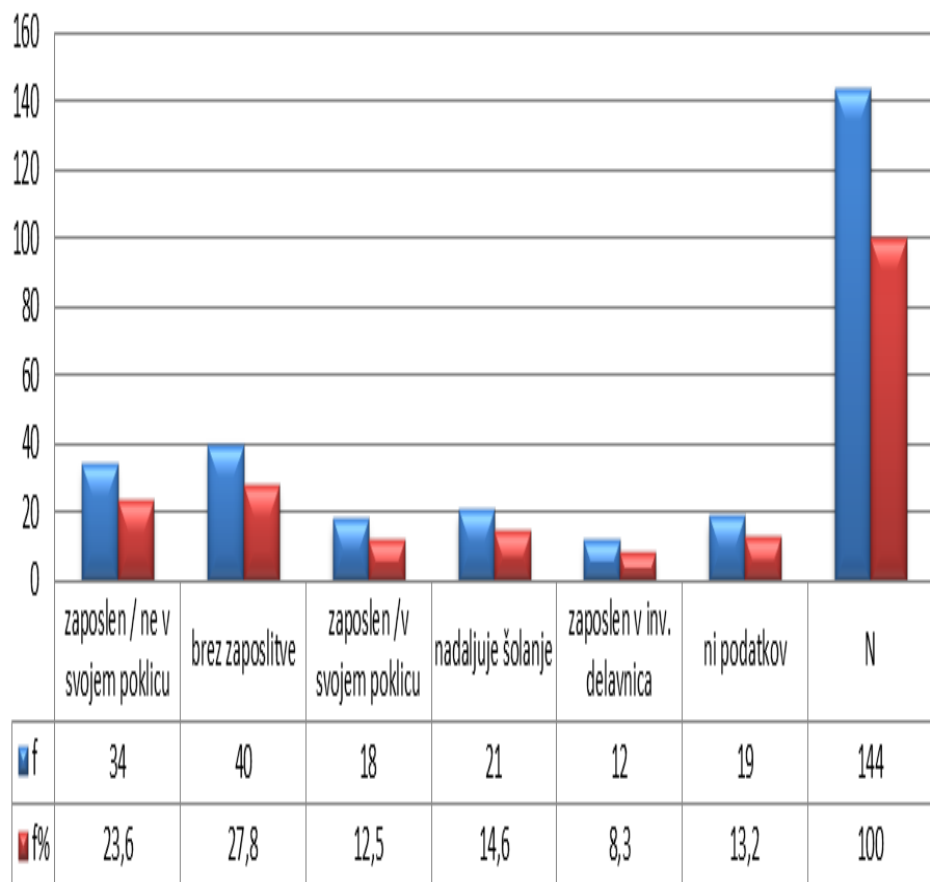

**2. Vključitev mladostnikov , ki so bivali v Domu CJL
Ljubljana in so uspešno zaključili NPI in P programe, na
trg dela
od 2003/04 do 2010/11.**

Slika 1: Status dijakov De Dom ZUJL po uspešno zaključenem programu NPI in P programih od 2003/2004 do 2010/2011

Po podatkih, ki smo jih pridobili:

- **27,8%** mladostnikov je brez zaposlitve
- **12,5%** jih dela v poklicu za katerega so se izobraževali
- **8,3%** je vključenih v invalidske delavnice
- **14,6%** je vključeno v eno od oblik izobraževanja

3. Ovire pri uspešnem vključevanje mladostnikov z LMDR na trg dela.

1. skromna ponudba programov NPI:

v šolskem letu 2014/15 je razpisanih pet programov (od tega dva programa za deklice.)

2. Prva prijava na Zavod RS za zaposlovanje:

običajna pot mladostnikov, ki zaključijo izobraževanje je, da se prijavijo na Zavod RS za zaposlovanje kot brezposelna oseba:

a. referent – ki osebo vključi v evidenco brezposelnih oseb oz. evidenco iskalcev zaposlitve.

b. zaposlitveni rehabilitator – ki mladostnika pošlje na oceno delovnih sposobnosti

Vprašanja, dilema...

Opažanja vzgojiteljev:

Za mladostnike z LMDR, ki imajo težave in ovire pri vključevanju v delovno okolje, je potrebno, da se na ZRSZ prijavijo pri **zaposlitvenem rehabilitatorju**.

Ker pa je prijava prepuščena mladostniku, se njihova pot pogosto konča v evidenci brezposelnih oseb.

Značilnosti osen z LMDR:

Ko zaključijo šolo (OŠPP, NPI), se zaposlijo in vključijo v družbo, njihova motnja ponovno postane manj opazna. Sposobni so opravljati dela, ki zahtevajo nižjo raven izobrazbe.

3. Razkorak med formalnimi in stvarnimi delovnimi kompetencami po zaključku šolanja

- ***inflacija*** pri ocenjevanju v PPNIS in NPI (tako akademskih znanj, kot delovne prakse),
  - ***nižje sposobnosti*** dijakov in ***ureditve financiranja srednjih šol***.

Delež zaposljivosti oseb z LMDR pred 1990

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov

Zaposlitveni center

Integrirana zaposlitev

„Druga organizirana oblika“

Zakon o socialnem vključevanju - predlog

V času, ko ima upravičenec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi mu miruje status invalida in pravice, ki jih lahko uveljavlja po tem zakonu.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena, lahko tudi v času zaposlitve upravičenec koristi možnost uveljavljanja podporne storitve bivanja s socialno oskrbo in nego.

